

OS OCCIPITALE – KOST TÝLNÍ

- leží mezi kostí klínovou a kostmi spánkovými a kostmi temenními (*lebka jako celek*)

Nejvýraznějším útvarem kosti je otvor:

- FORAMEN MAGNUM – otvor týlní – prochází jím prodloužená mícha, nervy a cévy.

Před ním se nachází báze (čili tělo) kosti:

A) PARS BASILARIS (**corpus**) **ossis occipitalis**,

Po obou stranách otvoru přechází v části postranní, nazývané:

A) PARTES LATERALES (PARS LATERALIS)

Část za **foramen magnum**, klenoucí se v záhlaví dozadu a vzhůru se nazývá **šupina**:

A) SQUAMA OCCIPITALIS.

OS OCCIPITALE – KOST TÝLNÍ

- leží mezi kostí klínovou a kostmi spánkovými a kostmi temenními (*lebka jako celek*)

Nejvýraznějším útvarem kosti je otvor:

- FORAMEN MAGNUM – otvor týlní – prochází jím prodloužená mícha, nervy a cévy.

Část za foramen magnum, klenoucí se v záhlaví dozadu a vzhůru se nazývá šupina:

- SQUAMA OCCIPITALIS.

Po obou stranách otvoru přechází v části postranní, nazývané:

- PARTES LATERALES (PARS LATERALIS)

Před **foramen magnum** se nachází báze (čili tělo) kosti:

- PARS BASILARIS (**corpus**) **ossis occipitalis**

Před a za **foramen magnum** leží dva antropometrické body:

- BASION – kranio-metrický bod ležící na basi kosti lební uprostřed předního okraje **foramen magnum**.

Výška lebky: vzdálenost basion – bregma

- OPISTION – kranio-metrický bod na okraji kosti týlní uprostřed zadního okraje **foramen magnum**,

A) PARS BASILARIS

Tato část stoupá od **foramen magnum** šikmo dopředu vzhůru ke kosti klínové a popisujeme zde:

- CLIVUS – mělké vyhloubení **nitrolebeční** plochy báze kosti týlní, úsek zadní jámy lební svažující se od **dorsum sellae** k **foramen magnum**.
- TUBERCULUM PHARYNGEUM – hrbolek, na který se připojuje **raphe pharyngis (hltan)**, nachází se uprostřed bazální (vnější) plochy,
- SYNCHONDROSIS SPHENOOCCIPITALIS – srůstové místo lebeční báze, spojuje **pars basilaris** s kostí klínovou

A) PARS BASILARIS

Tato část stoupá od **foramen magnum** šikmo dopředu vzhůru ke kosti klínové a popisujeme zde:

- CLIVUS – mělké vyhloubení **nitrolebeční** plochy báze kosti týlní, úsek zadní jámy lební svažující se od **dorsum sellae** k **foramen magnum**.
- TUBERCULUM PHARYNGEUM – hrbolek, na který se připojuje **raphe pharyngis (hltan)**, nachází se uprostřed bazální (vnější) plochy,
- SYNCHONDROSIS SPHENOCOCCIPITALIS – srůstové místo lebeční báze, spojuje **pars basilaris** s kostí klínovou

B) PARTES LATERALES

Postranní části ležící laterálně od **foramen magnum**.

Vnější popis:

- CONDYLI OCCIPITALES/CONDYLUS OCCIPITALIS — párové vyvýšeniny s kloubními plochami pro spojení s **atlasem**.
- FOSSA CONDYLLARIS – jamka za kondylem z níž vede do nitra lebky:
 - CANALIS CONDYLLARIS, průchod obsahující spojku extrakraniálních a intrakraniálních žil (takové spojky se nazývají **emissaria**); zde se jedná o spojení ze **sinus sigmoideus**; spíše vzadu za kondyly; orientovat se dle **fossa condylaris**.
- CANALIS NERVI HYPOGLOSSI – průchod pro **XII. n. hypoglossus**; probíhající napříč skrze kondyly a spíše vpředu.

B) PARTES LATERALES

Postranní části ležící laterálně od **foramen magnum**.

Vnější popis:

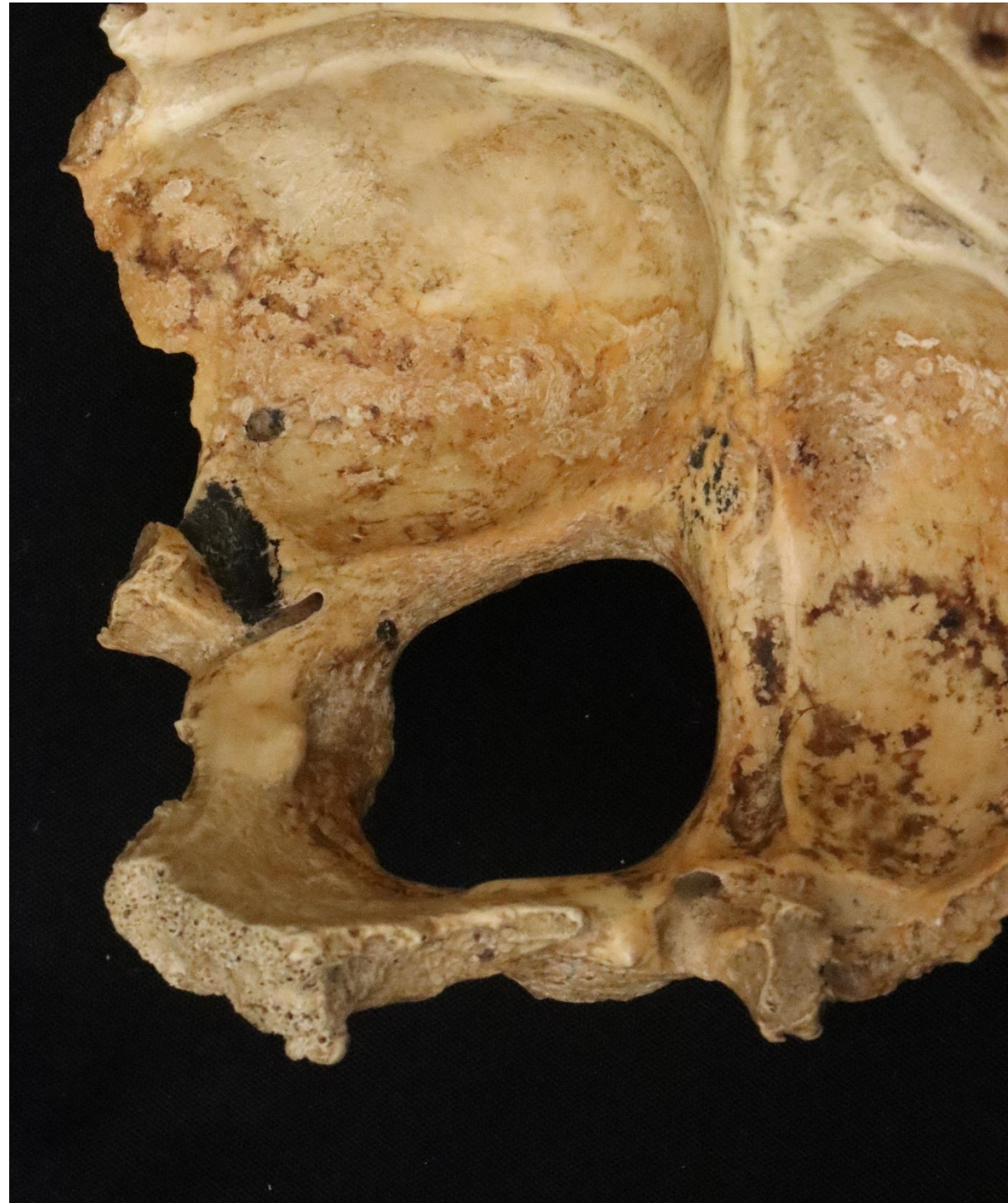
- CONDYLII OCCIPITALES/CONDYLUS OCCIPITALIS — párové vyvýšeniny s kloubními plochami pro spojení s **atlasem**.
- FOSSA CONDYLLARIS – jamka za kondylem z níž vede do nitra lebky:
 - CANALIS CONDYLLARIS, průchod obsahující spojku extrakraniálních a intrakraniálních žil (takové spojky se nazývají **emissaria**); zde se jedná o spojení ze **sinus sigmoideus**; spíše vzadu za kondyly; orientovat se dle **fossa condylaris**.
- CANALIS NERVI HYPOGLOSSI – průchod pro **XII. n. hypoglossus**; probíhající napříč skrze kondyly a spíše vpředu.

B) PARTES LATERALES

Vnitřní popis:

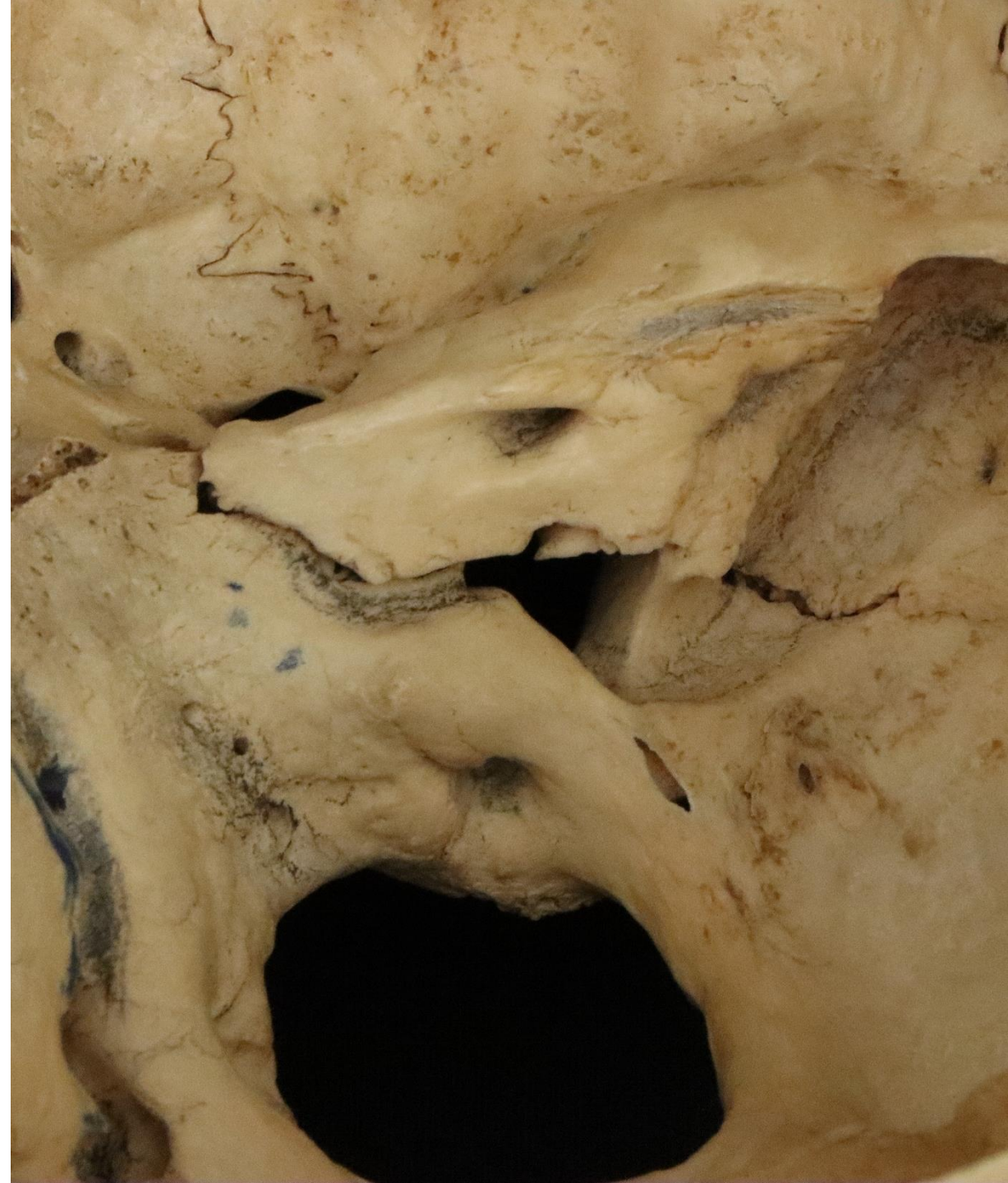
- PROCESSUS JUGULARIS – laterální výběžek na zadním okraji **incisura jugularis**, odpovídá příčnému výběžku obratle.
- INCISURA JUGULARIS – zářez na zevním okraji **pars lateralis**; stejnojmenný zářez se nachází také na **pars petrosa os temporale** a společně tak vytvářejí **foramen jugulare**.
- PROCESSUS INTRAJUGULARIS — malý výběžek, který rozděluje jugulární otvor v dorsolaterální část (začátek **v. jugularis interna**) a ventromediální část (nervy IX., X., XI.)
- TUBERCULUM JUGULARE – vyvýšení na vnitřní straně kosti týlní nad **canalis nervi hypoglossi**.
- FORAMEN JUGULARE – otvor, který vzniká podobným zářezem na přilehlé **os temporale**; (pro průchod **v. jugularis interna** a hlavové nervy: **IX. n. hypoglossus**, **X. n. vagus** a, **XI. n. accessorius**)

B) PARTES LATERALES

Vnitřní popis:

- PROCESSUS JUGULARIS – laterální výběžek na zadním okraji **incisura jugularis**, odpovídá příčnému výběžku obratle.
- INCISURA JUGULARIS – zářez na zevním okraji **pars lateralis**; stejnojmenný zářez se nachází také na **pars petrosa os temporale** a společně tak vytvářejí **foramen jugulare**.
- PROCESSUS INTRAJUGULARIS — malý výběžek, který rozděluje jugulární otvor v dorsolaterální část (začátek **v. jugularis interna**) a ventromediální část (nervy IX., X., XI.)
- TUBERCULUM JUGULARE – vyvýšení na vnitřní straně kosti týlní nad **canalis nervi hypoglossi**.
- FORAMEN JUGULARE – otvor, který vzniká podobným zářezem na přilehlé **os temporale**; (pro průchod **v. jugularis interna** a hlavové nervy: **IX. n. hypoglossus**, **X. n. vagus** a, **XI. n. accessorius**)

C) SQUAMA OCCIPITALIS – šupina
kosti týlní

Zevní popis:

- SUTURA LAMBDOIDEA/MARGO LAMBDOIDEUS – pilovitý šev spojující horní okraj šupiny kosti týlní s kostmi temenními.
- MARGO MASTOIDEUS – okraj spojený s kostí spánkovou

Zevní popis:

- PROTUBERANTIA OCCIPITALIS EXTERNA — nepárový hrbol, od něhož se na obě strany rozbíhají nízké kostěné lišty:
 - LINEA NUCHALIS SUPREMA – (pro úpon šíjové fascie), nejvyšší z lišt,
 - LINEA NUCHALIS SUPERIOR – blízko pod předchozí (pro úpon trapezového svalu),
 - LINEA NUCHALIS INFERIOR – nejkaudálnější (místo úponu vazivových sept mezi vrstvami šíjových svalů);
- CRISTA OCCIPITALIS EXTERNA – hrana ve střední čáře, úponová linie pro **lig. nuchae** (viz vazy páteře).
- PLANUM OCCIPITALE – plocha nad **protuberantia occipitalis externa**
- PLANUM NUCHALE – plochá šupina po obou stranách, mezi **linea nuchae superior** a **foramen magnum** (je místem úponu hlubokých svalů přicházejících od zadní strany páteře),

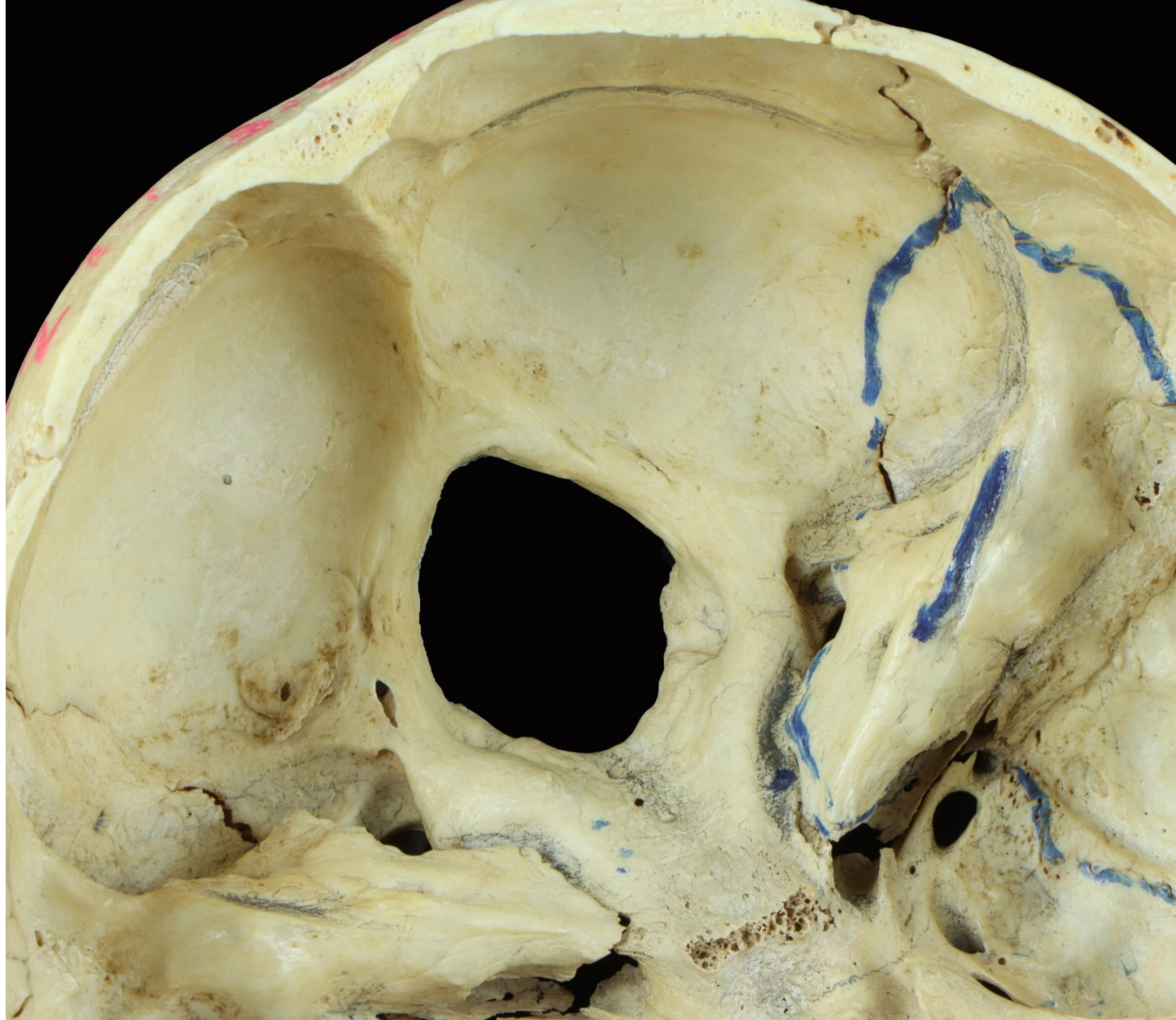
Vnitřní popis:

- PROTUBERANTIA OCCIPITALIS INTERNA – nápadné nepárové vyvýšení uprostřed vnitřní plochy šupiny;
- EMINENTIA CRUCIFORMIS – křížovitě se rozbíhající vyvýšení nesoucí otisky žilních splavů:
 - SULCUS SINUS SAGITTALIS SUPERIORIS – kraniálně,
 - SULCUS SINUS TRANSVERSI – na obě strany,
 - SULCUS SINUS OCCIPITALIS – nekonstantní, mělký, kaudálně od **protuberantia occipitalis interna**.
 - SULCUS SINUS SIGMOIDEI – zakřivené pokračování předchozího zevně na **os temporale** a zpět na **os occipitale** končící u **foramen jugulare**,
 - SULCUS SINUS MARGINALIS – variabilní žlábek podél obvodu **foramen magnum** pro stejnojmenný sinus.

Shrnutí:

- PROTUBERANTIA OCCIPITALIS INTERNA
- EMINENTIA CRUCIFORMIS
 - SULCUS SINUS SAGITTALIS SUPERIORIS,
 - SULCUS SINUS TRANSVERSI
 - SULCUS SINUS OCCIPITALIS
 - SULCUS SINUS SIGMOIDEI
 - SULCUS SINUS MARGINALIS

Eminentia cruciformis dělí vnitřní plochu šupiny na čtyři jámy:

Dvě kraniální:

- FOSSA CEREBRALIS – obsahují týlní laloky koncového mozku

Dvě kaudální:

- FOSSA CEREBERALLIS – obsahují polokoule mozečku.

